

בעזרהי"ת

ספר

אזור אליהו

ומעט מספר קרבן אליהו על טעמי המצוה מאת הרב
הכהן הגדול הקדוש מופת הדור וכו' ה"ה רבינו
אדונינו כק"ש מו"ה אליהו הכהן האתמרי זללה"ה
אחד ומיוחד מרבני העיר המהוללה אזמיר י"ע.

נדפס בפעם ראשונה בסאלנוקי בשנה התו"ר ע"י המשתדל
החכם המעולה וכו' מו"ה יעקב אבולעפיא ז"ל. והראשונים
ספו תמו ולא נמצא אף אחד בעיר, וכעת קמתי בעזה"י
להוציאו מחדש בנייר יפה ואף נאה ובאותיות יפות. ביתר
שאת ויתר עז מהראשונים

אנכי הצעיר גדליהו בלא"א איש תם וישר דחיל ומוקיר רבנן
כש"ת מו"ה דוד קליין זללה"ה. מילידי עיר דעעש וכעת זעירא
דמן חבריא בעה"ק צפת תו"ב.

נדפס באה"ק תפארת ישראל

בעה"ק ירושלים תובב"א

בשנת תמלוך בציון לפ"ק.

ועתה נדפס מחדש ע"י מכון "יעלזו חסידים"

שע"י מוסדות "נועם אליעזר"

פעיה"ק ירושלים תובב"א

ה'תשס"ט לפ"ק

סח פ"א שמעון הגדיק היה משירי כנכה הגדולה הוא היה אומר על קלטה דברי' העולם
 עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. יש לרקוק דמה חידש שמעון הגדיק
 באומרו על הסוד דזיל קרי בי רב אס לא בריתי יומס ולילה חוקת שמים וארץ לא שמתי
 ואין לומר שהוא בדרך שפירשו המפרשים ז"ל בדברי שמואל הקטן באומרו בנפול אויבך אל
 תשמח שא"פ שהוא פסוק מלא היה מורגל זה המיד לאמרו ומהיר על זה ועל כן אמר
 שמואל הקטן אומר כאלו הם דברי עלמו כיון שהיה מהיר על זה מאד כי משום שנבי
 שמעון הגדיק דייק לומר הוא היה אומר שנראה שהם דברי עלמו דברים מיוחדים מעלמו
 אמנם נראה לפרש בשנקדים קודם ההפך שיש בין עומד לייס שאמר רבן גמליאל בסוף
 הפרק על ג' דברים העולם קיים כי מלת עומד משמע עומד לפי שעה ואינו דבר מוחזק
 ומשורש לעולם ועד מה שאין כן מלת קיים שהוא קיים לעולם והנה שמעון הגדיק אמר עומד
 ללמדנו חידש גדול שמפסוק אס לא בריתי יומס ולילה כו' משמע שנקיים התורה מחילתה
 ועד סופה שמים וארץ קיימים ושמה יחשוב המושב שהרי אין מי שיכול לקיים התורה מחילתה
 ועד סופה וא"כ אך שמים וארץ קיימים לזה אמר על ג' דברים העולם עומד על התורה
 ועל עבודה ועל ג"ח כלומר קיים התורה מחילתה ועד סופה גודם בקיום העולם באופן
 כל ימות אמנם בלמוד התורה בקלטה העולם עומד ואינו קיים בכל כך וצוהן הזה ב"ה
 רשות בעלים לפי שהין קיום בשמים וארץ ראו ולכן לרמזו על למוד התורה בקלטה לא
 אמר הכס על התורה משמע על כל כלליה ופרטיה אלא שפירש ועל העבודה ועל ג"ח
 לרמזו על התורה באמה העולם עומד אינה בשלימות שהרי פרע ועל עבודה וג"ח והנה למוד
 התורה שאינה בשלימות או בלא לבמה שהין כח זה כי אס להצמיד העולם בלבד משא"כ
 בקיום אורה בשלימות שאז יש כח שהעולם קיים ומוחזק ומשורש לעולם ושללי ברכה יורדן
 מן שמיא :

ומיעם ג' מלות אלו שיש בהן כח אפי' להצמיד משום שמיאויס לעשות התורה בשלימות
 בשלימות התורה שלא לשמה יבא לשמה ואם התחיל לשמה יבא להשלימה ועל
 עבודה בראי' מה שהיו עינים בקרבן שהיה ראו לעשות בו כחח"ל ניתן את לבי לשוב אל
 ה' ועל גמילות חסדים מורה זה על טבטו העיב וההרגל בזה מביאו לקויס התורה וכו'.
 ובמדרש האחרון אשר לי כבר הארכתי במשנה זאת יב"ש ופס תראה גם ביאור משנה משה
 קבל תורה מכני כו'.

סס אנטיגנום איש סוגו כו' אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס
 כו' ויבי מורא שמים עליכם כל העולם מקדן דמה שיי"ט' יש עס' ויבי
 מורא שמים עליכם עם האמור ונראה לפרש שנהיות שעבד המשמש לרבו כשכר העבד עומד
 ומשמש ביראה כדי שלא להבד שכרו וגם רבו שילב עליו בחוקה כהיות טוקן לו שכר משא"כ
 המשמש בחנם :

ודנה כיון שאמר אל תהיו כעבדים המשמשים על מנת לקבל פרס אפטר שיאמרה אדם
 מה יש לי לאבד לזה הולך לומר ויהי מורא שמים עליכם שאינו דומה זה לעבד
 המשמש שלא כשכר שאינו ירא מרבו שמים שהין לו מה להפסיד דשאני נבי כשר ודס מה שהין
 קן נבי קב"ה שאדם מחויב לעובדו בע"כ שלא כשיבחו שאנה מפניו יברח משא"כ נבי רבו
 כשר ודס כשותו שמאמר שמכמו בלי שום פרס יכול לשלוט בעלמו לבעוט בו ואין מי שיכול
 לעכב בידו ודוק וכהיביר אחר הארכתי :

ג יוסי בן יועז איש לרדה אומר יחי ביתך בים ועד להכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם
 והוי ביהם בלמא את דבריהם. ביה ר' יוסי ללמדך ההפך שיש בין המתארח
 הלאדי חכמים בנייתו למהארח אנשים רקים ופיחויס שהרי אברהם אש"ה נתארח בנייתו בלשה
 אנשים כשכר ערבים היו המשהחים להבק רגליהם והסרית על מו לתת לרחיק רגליהם
 לזה אמר רבי יוסי יחי בית חכמים ובהיותם חכמים אי' איה לרך להסרית עלמך
 ע"ל

לדורות

אזור

מתולדות המחבר זצוק"ל

אליהו

והנה נכנסה פתאום לחדרו בתו הקטנה של רבי ירחמיאל בנו של "היהודי הקדוש" מפשיסחא, ומסרה לו ספר 'שבט מוסר' ובו קפל בדף אחד לסימן שעליו לעיין שם.

הרבי רבי בונם פתח את הספר בדף המקופל, ומצא בו את הדברים האלה: "ונחזור למעלת התורה ונדבר בחכמת החכמים שנגלה להם תעלומות חכמה וידועים ומכירים בכל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, ובקיאים בכל, ולא מבעיא חכמי התלמוד, שגדלה מעלתם ממלאכי השרת, אלא אפילו החכמים שבכל דור ודור", מיד נחה דעתו ושמח בלב.

אך לפלא היה דבר בעיני הרבי רבי בונם, איך הרגיש רבי ירחמיאל את מבוכת רעיונותיו ושלח לו על ידי בתו הקטנה את ספר 'שבט מוסר', ואף ציין לו את המקום ההוא לעיין בו.

כעבור ימים אחדים נזדמנו שניהם למקום אחד. שאל הרבי רבי בונם את רבי ירחמיאל, מה ראה פתאום לשלוח לו את הספר 'שבט מוסר', ולציין בשבילו קפל במקום פלוני.

התפלא רבי ירחמיאל על השאלה ואמר: "איני יודע מה אתה סח, וכי אני שלחתי לך 'שבט מוסר'?" הביאו איפוא את הילדה ובתשובה לשאלתם ספרה: "איש זקן נתן לי את הספר וציוה עלי למסור אותו לידי הרבי רבי בונם".

"שמע מינה" - אמר הרבי רבי בונם - "שאליהו הנביא נתן את הספר בידה, אולם מהיכן יש בנמצא לאליהו ספר שבט מוסר, הלא בודאי לא לקח משל אחרים, שמע מינה שהשבט מוסר הזה מן השמים הוא", וסיים הרבי רבי העניך "אני בעצמי ראיתי בעיני 'שבט מוסר' זה ולמדתי בו".

הסיפור נדפס בספר 'התגלות הצדיקים' [ירושלים תשי"ט עמוד ס-סא] והמאסף רבי שלמה גבריאל רוזנטל שהוציא את הספר לראשונה בשנת תרס"ה בוארשא, הוסיף הערה זו: "שמעתי בברור שהשבט מוסר הזה נמצא כעת אצל אחד מנכדי האדמו"ר מאלכסנדר הנ"ל".

בל "אל תקרי" שבמסכת ברכות וכו'

ת דרשות, שאלוניקי תקפ"ד. ונחמ' ד. וישראלים תשס"ד.

ים שונים, מחולק לשלושים ושלוש

רות הירושלמי, חלק א' סדר זרעים מועד, שאלוניקי תקפ"ה.

ממכות הפרשיות שבתורה, שאלוניקי

ש, שאלוניקי תקצ"ט.

ושים על פרקי אבות; "הגדת אליהו" הו", על טעמי המצוות, שאלוניקי הו'

ויהי התחלתו בחדש אייר יום ד' בו משנת התמ"ב

א **נבא בתרא פ"א** (דף טז ע"ב) ת"ר שלשה הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין עולם הבא ואלו הן אברהם יצחק ויעקב,

אברהם דכתיב בו בכל יצחק דכתיב בו מכל יעקב דכתיב בו כל ע"כ. וקשה דמנא לן שבעבור אומרו וה' בירך את אברהם בכל שהטעימו מעין עולם הבא אימא שכונת הכתוב לומר שברכו בכל ר"ל בעושר ובבנים ובכח ובנוי ובאשה טובה. אמנם י"ל בהיות שאחר זקנותו כתיב וה' בירך את אברהם בכל, דכתיב ואברהם זקן בא בימים וה' בירך את אברהם בכל נראה שברכו בדבר נפלא חוץ ממדרגת שלמות שאר כל האדם משום שאין לומר שברכו בדברים השייכים בבני האדם עושר ובנים דזהו ידוע משום שכבר פירש לעיל שהיה לו בן צדיק יצחק בן אברהם דומה לאביו צדיק כמותו ואשה טובה שנאמר כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה ודרשו ז"ל (במדרש שמות רבה פרשה א' אות א') טפל היה אברהם לשרה בנביאות. בעושר ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב כו' וא"כ בהכרח גמור שבאומרו בסוף הענין וה' בירך את אברהם בכל הוא דבר חוץ מהאמור ומהו זה, שהטעימו מעין העולם הבא הרמוז בתיבת בכל כדרך האמור במן שהיא מעין עולם הבא שכל מיני מטעמים היו טועמים בה וכיון שהטיל באברהם בכל לרמוז לזה, גם בכל האמור גבי יצחק ויעקב באו לרמוז על זה:

והתוספות (ב"ב דף, יז.) מקשין על זה וז"ל מעין עולם הבא תימא לרשב"א ז"ל אמאי לא חשיב נמי איוב דאמרינן לעיל

והאתונות רועות על ידיהם מלמד שהטעימו הקב"ה מעין עולם הבא [ויש לומר דאיוב לא היה אלא בחד מילתא ואברהם יצחק ויעקב נהנו מעין עוה"ב] מכל וכל עכ"ל. וחוף מתירוץ התוס' י"ל דלא חשיב לאיוב משום דהפסיק באמצע ובאבות לא פסק מזמן שהתחיל עד יום מותם. אך קשה דלמה בעלי התוס' לא תירצו כן. וי"ל מדפי' גבי איוב והאתונות רועות משמע דזה דוקא היה לו מעין עולם הבא ולא בענין אחר, ועל כן לא הוצרכו לתרץ משום דהפסיק דמשמע שהטעימו בכל הדברים כאבות אלא שהפסיק בזמן יסוריו ואינו כן והגם שלא היה ההפסק בטובתו לא היה שוה לאבות שהאבות טעמו בכל הדברים מעין עולם הבא ואיוב לא היה כי אם בדבר אחד: